

บทที่ 3

สภาพและปัญหาที่เกี่ยวกับมะฮัรในการนำไปใช้ของมุสลิม ในตำบลลิดล อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เมื่อได้รับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มุสลิมในตำบลลิดลอำเภอเมือง จังหวัดยะลาผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการแบ่งเป็นสัดส่วนซึ่งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะครอบคลุมและอยู่ในขอบเขตของประเด็นดังนี้

3.1 ผู้นำศาสนาตำบลลิดล

ประเด็นที่หนึ่ง: ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมะฮัร

1.1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของมะฮัรอย่างไร?

อิมามมัศยิดได้ให้ความหมายของมะฮัรว่า “คือทรัพย์สินค่าสมรสที่ชายต้องการชำระให้แก่สตรีอันเนื่องมาจากการสมรส”

คอเต็บได้ให้ความหมายของมะฮัรว่า “เงินทองหรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นกับข้อตกลงทั้งสองฝ่าย”

บีลาลได้ให้ความหมายของมะฮัรว่า มะฮัรคือสิ่งที่มีค่าหรือสามารถใช้ประโยชน์ได้

1.2 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้มีสิทธิรับมะฮัรอย่างไร?

อิมามมัศยิดได้กล่าวว่า “หลังเสร็จสิ้นพิธีแต่งงาน ครอบครัวยุคใหม่ไม่มีสิทธิในการครอบครองมะฮัรใดๆทั้งสิ้น ยกเว้นบุตรสาวนั้นยินยอม”

คอเต็บได้กล่าวว่า “บิดามารดา หรืออะลีย์ ไม่มีสิทธิในทรัพย์สินมะฮัรดังกล่าว เว้นแต่ฝ่ายหญิงมอบให้ ยกให้ หรืออนุญาตให้ใช้จ่ายได้”

บิลาลได้กล่าวว่า“มะฮัรเป็นสิทธิโดยสมบูรณ์ของภริยาเพียงผู้เดียวเท่านั้น โดยบุคคลอื่นไม่มีสิทธิใดๆเลยในมะฮัรไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม ยกเว้นบุตรสาวอนุญาต”

1.3 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตรการเรียกมะฮัรอย่างไร ?

อิมามมัซฮิดได้กล่าวว่า “อัตรการเรียกมะฮัรนั้นเครื่องประดับแหวนทองหรืออานอัลกุรอรานให้แก่ฝ่ายหญิงนั้นถือว่าเป็นมะฮัรในการนิกะฮ์แล้ว”

บิลาลได้กล่าวว่า “อัตรการเรียกมะฮัรอาจจะเป็นเงินทองหรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงทั้งสองฝ่าย”

คอเต็บได้กล่าวว่า “อัตรการเรียกมะฮัรไม่จำเป็นต้องเงินทองก็ได้ บ้านเรือน เรือกสวน ไร่นา หรือเครื่องประดับ ที่สามารถกำหนดเป็ราคาได้”

1.4 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราต่ำสุดและสูงสุดของมะฮัรอย่างไร ?

อิมามมัซฮิดได้กล่าวว่า “ต่ำสุดคือแหวนเงินและอะไรก็ได้ที่มีค่า ส่วนสูงสุดคืออยู่ที่ความสามารถของฝ่ายชาย”

คอเต็บและบิลาลได้กล่าวว่า “ต่ำสุดคือของที่มีค่าและนำมาใช้ประโยชน์ได้ ส่วนสูงสุดคือไม่จำกัดตัวเลข อยู่ที่ความสามารถของฝ่ายชาย”

1.5 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อนุญาตให้นำมาเป็นมะฮัรอะไรบ้าง ?

อิมามคอเต็บและบิลาลได้กล่าวว่า “สิ่งที่อนุญาตให้นำมาเป็นมะฮัร เช่น เงิน ทอง สวนไร่นา บ้านเรือนหรือของที่มีค่าและสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้”

ประเด็นที่สอง : ผู้ที่มีสิทธิกำหนดมะฮัร

1.6 สิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรเป็นอะไรบ้าง?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “สิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัร เช่นเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ แหวนทอง

และอ่านอัลกุรอานให้แก่ฝ่ายหญิงก็ได้เช่นกัน”

1.7 ใช้อะไรเป็นมาตรฐานในการกำหนดมะฮัร?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “มะฮัรถือว่าเป็นของขวัญและสินน้ำใจที่ฝ่ายชายมอบให้ฝ่ายหญิงด้วยความเต็มใจและเป็นของขวัญสานสายใยแห่งความรัก มะฮัรจึงไม่ใช่ค่าตัวในการประเมินราคา”

1.8 ใครเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดมะฮัร?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “บทบาทในการกำหนดมะฮัรมีสัตว์ทั้งบุตรสาวและครอบครัวของเขาเอง”

1.9 ใครมีอำนาจครอบครองมะฮัร?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “เมื่อฝ่ายชายได้มอบมะฮัรแก่ฝ่ายหญิงหลังเสร็จพิธีแต่งงาน ครอบครัวฝ่ายหญิงคนใดคนหนึ่งไม่มีสิทธิ์ในการครอบครองมะฮัรนั้น นอกเสียจากบุตรสาวยินยอม”

ประเด็นที่สาม : ปัญหาในการกำหนดมะฮัร

1.10 ปัจจุบันในสังคมของท่านมีการแข่งขันกันเรียกมะฮัรเพราะเหตุผลใด ?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “ด้วยเหตุตามกระแสโลกปัจจุบัน ยุคสมัยวัตถุนิยมงานแต่งงานก็เป็นที่ทางครอบครัวหญิงได้กำหนดมะฮัรของบุตรสาวสูงเกิน เพื่อที่จะโอ้อวดให้สังคมได้ว่าบุตรสาวของตนมะฮัรแพงและให้สังคมอิจฉากันทั่วหน้า”

1.11 การกำหนดมะฮัรในยุคปัจจุบันมีผลกระทบอย่างไรต่อชุมชนของท่าน ?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “ทำให้การแต่งงานยากขึ้นและมีอุปสรรคทั้งสองฝ่าย และเมื่อการแต่งงานมีอุปสรรคทำให้เกิดการผิดประเวณีระหว่างชายหญิง และทำให้เกิดมีสื่ออุบายมุกต่างๆก่อให้เกิดเสื่อมเสียในหมู่เยาวชนมุสลิมปัจจุบัน”

1.12 การกำหนดคะแนนที่สูงมีผลต่อการสมรสของหนุ่มสาวในชุมชนของท่านอย่างไร?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “ถ้ากำหนดคะแนนที่มีตัวเลขสูงเกินจะก่อให้เกิดแนวโน้มการเกิดมีอุปสรรคต่อฝ่ายชายมากขึ้น หรือทำให้เกิดการตัดสินใจแต่งงานนั้นแต่งงานนั้นยังลำบากและช้าลง”

1.13 การกำหนดคะแนนที่สูงมีผลอย่างไรต่อการดำเนินชีวิตคู่ ของคนในชุมชน?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “เมื่อคะแนนสูงและสูงขึ้นเรื่อยๆ ในสังคม ทำให้มนุษย์คู่ชายหญิงนั้นลำบากตกเป็นอุปสรรคในการจะครองชีวิตคู่ในสังคมมุสลิม”

1.14 การกำหนดคะแนนที่ต่ำมีผลอย่างไรต่อการดำเนินชีวิตคู่ ของคนในชุมชน?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “เมื่อคะแนนต่ำก็จะทำให้ง่ายคายระหว่างชายหญิงที่จะครองชีวิตคู่ด้วยกันในสังคมและสังคมมุสลิมจะห่างไกลจากการชินา”

1.15 ท่านคิดว่าอะไรคือผลกระทบต่อผู้หญิงเมื่อคะแนนสูง?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “เมื่อฝ่ายหญิงกำหนดคะแนนสูงเกิน จะทำให้แนวโน้มการเกิดมีอุปสรรคในการแต่งงานระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง โดยเฉพาะในยุคสมัยปัจจุบัน ครอบครัวฝ่ายหญิงบางคนได้กำหนดคะแนนตัวเลขสูงเกิน เพื่อจะโอ้อวดต่อสังคม สุดท้ายบุตรสาวครองโสดไม่ได้ ออกเรือน”

1.16 ท่านคิดว่าอะไรคือผลกระทบต่อผู้ชายเมื่อคะแนนสูง?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “เมื่อฝ่ายหญิงกำหนดคะแนนสูงเกิน ก็จะทำให้อุปสรรคต่อฝ่ายชายและหมดโอกาสที่ครองชีวิตคู่ในชีวิตและชินากี่ง่ายที่จะเกิดขึ้น”

1.17 ท่านมีแนวคิดและปฏิบัติอย่างไรที่จะช่วยลดปัญหาของคะแนนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในชุมชนของท่าน?

ผู้นำศาสนาได้กล่าวว่า “การกำหนดอัตราคะแนนไม่สมควรให้มีอัตราที่สูงเกินไป จะต้องคำนึงถึงฐานะของฝ่ายชายและจะต้องให้ความเหมาะสมด้วยกันทั้งสองฝ่ายตลอดจนไม่ควรกำหนดคะแนนตามกระแสของสังคม ทั้งนี้เพื่อที่จะส่งเสริมให้ทั้งสองฝ่ายนั้นได้มีการแต่งงานและอยู่ด้วยกันในชีวิตคู่อย่างมีความสุข”

3.2 โต้ะครูสถาบันปอเนาะการศึกษาตำบลลิค

ประเด็นที่หนึ่ง: ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมะฮัร

2.1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของมะฮัรอย่างไร?

จากการลงสัมภาษณ์โต้ะครูสถาบันปอเนาะได้กล่าวว่า “มะฮัรหมายถึงทรัพย์สินที่ชายจำเป็นต้องมอบให้แก่ภรรยาเพื่อเป็นการตอบแทนจากการเสกขุขอวัยเพศของนาง

โต้ะครูคนที่สองได้กล่าวความหมายของมะฮัรว่า “สิ่งที่วาญิบฝ่ายชายต้องมอบให้ฝ่ายหญิงเนื่องมาจากการสมรส”

2.2 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้มีสิทธิรับมะฮัรอย่างไร?

จากการสัมภาษณ์โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “มะฮัรถือเป็นสิทธิของนาง โดยไม่มีใครมีสิทธิร่วมกับนาง นางจึงมีสิทธิครองค่ามะฮัรแต่เพียงผู้เดียวและไม่มีใครเข้ามามีส่วนถึงแม้ว่าจะจะเป็นพ่อแม่ของนางก็ตาม และนางมีสิทธิที่จะนำมะฮัรไปให้ใครหรือทำอะไรก็ได้ที่ไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม”

2.3 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราการเรียกมะฮัรอย่างไร ?

จากการสัมภาษณ์โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “การเรียกมะฮัรอิสลามมิได้กำหนดขอบเขตของความน้อยและความมากของมะฮัรเอาไว้เพราะมนุษย์นั้นแตกต่างกันในเรื่องของความรวยและความยากจนและแตกต่างกันในเรื่องของความกว้างขวางและความคับแคบของแต่ละขนบธรรมเนียมประเพณีในการปฏิบัติ”

2.4 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราต่ำสุดและสูงสุดของมะฮัรอย่างไร?

ซึ่งคำตอบที่ได้มาจากถามโต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “อัตราต่ำคือทุกๆสิ่งที่มีราคาใช้เป็นมะฮัรได้ ไม่ว่าจะมียาคาด้วยตัวของมันเองหรือสิ่งที่มีลักษณะเดียวกันส่วนอัตราสูงสุดคือมะฮัรไม่มีการกำหนดอัตราสูงสุด เพราะกฎหมายอิสลามไม่ได้กำหนดคอบทบัญญัติสิ่งนี้ไว้”

2.5 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อนุญาตให้นำมาเป็นมะฮัรอะไรบ้าง?

ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อนุญาตให้นำมาเป็นมะฮัร โต้ะครูปอเนาะได้กล่าวว่า “ทรัพย์สินทั้งหลาย เช่น บ้านเรือน สวน ไร่ นา เงิน ทอง เครื่องประดับหรือประโยชน์จากอย่างอื่นที่ได้จากทรัพย์สิน และสามารถตีราคาได้”

ประเด็นที่สอง : ผู้ที่มีสิทธิกำหนดคะแนน

2.6 สิ่งที่ถูกกำหนดค่าคะแนนเป็นอะไรบ้าง?

สิ่งที่ถูกกำหนดค่าคะแนน โต้ะครูปอเนาะทั้งสองได้กล่าวว่า “เครื่องแต่งกายเครื่องประดับ แหวนทองและอ่านอัลกุรอานให้ฝ่ายหญิง”

2.7 ใช้อะไรเป็นมาตรฐานในการกำหนดคะแนน?

โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “ไม่มีมาตรฐานในการกำหนดคะแนน อยู่ที่ความสามารถของฝ่ายชายและความเต็มใจของฝ่ายหญิง”

2.8 ใครเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดคะแนน ?

โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “คะแนนเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ที่พวกพัวไปถึงหญิงและผู้ปกครอง สำหรับการกำหนดคะแนนเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์ นั้นมีความชัดเจนบางครั้งกำหนดโดยการระบุคะแนนในการทำสัญญาสมรส บางครั้งโดยการกำหนดจำนวนคะแนนมีขิลหากไม่ได้ระบุคะแนนในสัญญาสมรส”

2.9 ใครมีอำนาจครอบครองคะแนน?

โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “คะแนนเป็นอำนาจครอบครองของภริยาคนเดียว โดยไม่มีใครมีสิทธิ์ในคะแนนนั้น คะแนนเป็นสิ่งที่นางเอาไปใช้ในสิ่งที่มีความต้องการของนาง”

ประเด็นที่สาม : ปัญหาในการกำหนดคะแนน

2.10 ปัจจุบันในสังคมของท่านมีการแข่งขันกันเรียกคะแนนเพราะเหตุผลใด ?

โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “การโอ้อวดในเรื่องการจัดการสมรสซึ่งนำไปให้ค่าคะแนนสูง และมีชาตินิยมในการโอ้อวด”

2.11 การกำหนดคะแนนในยุคปัจจุบันมีผลกระทบอย่างไรต่อชุมชนของท่าน?

โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “ทำให้การแต่งงานยากขึ้นและมีอุปสรรคทั้งสองฝ่าย และเมื่อการแต่งงานมีอุปสรรคทำให้เกิดการผิดประเวณีระหว่างชายหญิง และชุมชนของเราจะง่ายต่อการเกิดสื่ออุบายมุกต่างๆและก่อให้เกิดเสื่อมเสียในหมู่เยาวชนมุสลิม”

2.12 การกำหนดคะแนนที่สูงมีผลต่อการสมรสของหนุ่มสาวในชุมชนของท่านอย่างไร?

โต้ะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “ทำให้ชายหนุ่มและสตรีมากมายเป็นโสดและที่สูงอายุสำหรับชายหนุ่มที่ไม่มีทรัพย์สินหรือมีทรัพย์สินน้อยและเขาต้องการที่จะระงับตัวเองจากการถูกนำไปสู่ความ

วิตกกังวลและความโศกเศร้า ดังนั้นการเป็นโสดของเขาทำให้หลายๆครั้งที่เขาถูกชักนำไปสู่สิ่งที่ไม่ดีต้องห้ามและเขาได้ใช้ชีวิตโดยไม่ไต่สมรสและบางครั้งเขาต้องแบกรับภาระหนี้สินที่เขาไม่มีความสามารถที่จะชดใช้ได้จาก การเรียกมะฮัรสูงทำให้เขาและภริยาของเขาใช้ชีวิตด้วยความยากจนลำบากหลังจากสมรสและจะนำไปสู่ความล้มเหลวและเกิดข้อบกพร่องในการสมรส”

2.13 การกำหนดมะฮัรที่สูงมีผลอย่างไรต่อการดำเนินชีวิตคู่ของคนในชุมชน ?

โตะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “การกำหนดมะฮัรสูงมีผลทำให้บางคู่ต้องใช้เวลายุ่งกับงาน เพื่อใช้หนี้เงินไม่มีเวลาให้กับครอบครัวทำให้ชีวิตคู่ห่างเหินกัน”

2.14 การกำหนดมะฮัรที่ต่ำมีผลอย่างไรต่อการดำเนินชีวิตคู่ ของคนในชุมชน?

โตะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “การกำหนดมะฮัรที่ต่ำจะไม่ค่อยมีผลกระทบในการดำเนินชีวิตคู่ แต่ส่วนใหญ่แล้วคนในชุมชนจะมองว่าคู่นี้คงไม่ค่อยมีฐานะ ขนาดมะฮัรก็ยังกำหนดต่ำ”

2.15 ท่านคิดว่าอะไรคือผลกระทบต่อผู้หญิงเมื่อมะฮัรสูง?

โตะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “ผลกระทบต่อผู้หญิงเมื่อมะฮัรสูงทำให้ต้องครองโสดเป็นเวลานาน”

2.16 ท่านคิดว่าอะไรคือผลกระทบต่อผู้ชายเมื่อมะฮัรสูง?

โตะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “ผลกระทบต่อผู้ชายเมื่อมะฮัรสูงไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตคู่เหมือนคนอื่นได้”

2.17 ท่านมีแนวคิดและปฏิบัติอย่างไรที่จะช่วยลดปัญหาของมะฮัรที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆในชุมชนของท่าน?

โตะครูทั้งสองได้กล่าวว่า “ควรมีการปลูกฝังค่านิยมแบบอิสลามไม่ส่งเสริมให้เรียกมะฮัรสูง เนื่องจากว่าการเรียกมะฮัรสูงนั้น จะไม่มีความบารอกัดในการดำเนินชีวิตคู่แบบอิสลาม”

3.3 ครูสอนศาสนาสามัญโรงเรียนประทีปวิทยา

ประเด็นที่หนึ่ง: ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมะฮัร?

จากการลงสัมภาษณ์ครูสอนศาสนาจำนวนสามคนที่มีบุตรสาวแต่งงานแล้วได้กล่าวว่า “สำหรับความหมายของมะฮัร ผู้มีสิทธิ์รับมะฮัร การเรียกอัตรามะฮัรสูงและต่ำและสิ่งที่อนุญาต

นำมาเป็นมะฮัรเป็นอะไรบ้างนั้น คือทรัพย์สินที่ชายจำเป็นต้องมอบให้แก่ภรรยาเพื่อเป็นการตอบแทนจากการเสพสุขอวยเพศของนางและมะฮัรเป็นสิทธิ์ของนาง ฉะนั้นค่ามะฮัรจึงเป็นสิทธิ์ของนาง โดยไม่มีใครมีสิทธิ์ร่วมกับนาง นางจึงมีสิทธิ์ครองค่ามะฮัรแต่เพียงผู้เดียว และอิสลามมิได้กำหนดขอบเขตของความน้อยและความมากของมะฮัรเอาไว้เพราะมนุษย์นั้นแตกต่างกันในเรื่องของความรวยและความยากจนและแตกต่างกันในเรื่องของความกว้าง ขวางและความคับแคบของแต่ละขนบธรรมเนียมประเพณีในการปฏิบัติ ส่วนในเรื่องสิ่งที่อนุญาตนำมาเป็นมะฮัรเป็นอะไรบ้างนั้นคือว่า เงินทอง ที่ดินแปลงราคาที่เหมาะสมกับมะฮัรที่ทางฝ่ายหญิงต้องการ ถ้าหากไม่มีอะไรสักอย่างหนึ่งอายุขัยของสุเราะฮ์อัลกุรอานก็ได้เหมือนกัน”

จากการลงสัมภาษณ์ครูสอนสามัญจำนวนสองคนคนที่มีบุตรสาวแต่งงานแล้วได้กล่าวว่า “สำหรับความหมายของมะฮัร ผู้มีสิทธิ์รับมะฮัร การเรียกอัตรามะฮัรสูงและต่ำ และสิ่งที่อนุญาตนำมาเป็นมะฮัรเป็นอะไรบ้างนั้น คือทรัพย์สินที่ชายจำเป็นต้องมอบให้แก่ภรรยาในพิธีแต่งงานและมะฮัรเป็นสิทธิ์ของนางเพียงผู้เดียว ยกเว้นนางอนุญาต และการกำหนดขอบเขตของความน้อยและความมากไม่จำกัดในอิสลาม ส่วนในเรื่องสิ่งที่อนุญาตนำมาเป็นมะฮัรเป็นอะไรบ้างนั้นคือ เงินทอง ที่ดินเป็นต้น”

ประเด็นที่สอง: ผู้ที่มีสิทธิ์กำหนดมะฮัร?

จากการลงสัมภาษณ์ครูสอนศาสนาจำนวนสามคนที่มีบุตรสาวแต่งงานแล้วซึ่งได้กล่าวว่า “สิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรเป็นอะไร ใช้อะไรเป็นมาตรฐานในการกำหนดมะฮัร ใครเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดมะฮัรและใครมีอำนาจครอบครองมะฮัร คือสิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรเป็นเงินหรือทอง ส่วนมาตรฐานในการกำหนดมะฮัรดูจากการศึกษาของและฐานะของครอบครัวของฝ่ายหญิง ผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดมะฮัรคือ พ่อแม่และตัวลูกสาวเองและมะฮัรเป็นของภรรยาหลังจากแต่งงาน โดยไม่มีใครมีสิทธิ์ในมะฮัรนั้น มะฮัรเป็นสิ่งที่นางเอาไปใช้ในสิ่งที่มีความต้องการของนาง”

จากการลงสัมภาษณ์ครูสอนสามัญจำนวนสองคนที่มีบุตรสาวแต่งงานแล้วซึ่งได้กล่าวว่า “สิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรเป็นอะไร ใช้อะไรเป็นมาตรฐานในการกำหนดมะฮัร ใครเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดมะฮัรและใครมีอำนาจครอบครองมะฮัร คือสิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรเป็นเงินหรือทอง ส่วนมาตรฐานในการกำหนดมะฮัรดูจากอาชีพ การศึกษา ตำแหน่งและฐานะของครอบครัวของฝ่าย

หญิง ส่วนผู้ที่มิมีบทบาทในการกำหนดมะฮัรคือครอบครัวฝ่ายหญิงพ่อแม่และตัวลูกสาวเอง และมะฮัรเป็นของภริยาหลังจากแต่งงาน โดยไม่มีใครมีสิทธิ์ในมะฮัรนั้น”

ประเด็นที่สาม : ปัญหาในการกำหนดมะฮัร

จากการลงสัมภาษณ์ครูสอนศาสนาจำนวนสามคนที่มีบุตรสาวแต่งงานแล้วซึ่งได้กล่าวว่า “ปัจจุบันในสังคมมีการแข่งขันกันเรียกมะฮัรเพราะว่าหน้าตาในสังคม อยากรวยเป็นต้น และการกำหนดมะฮัรในยุคปัจจุบันจะมีปัญหาฝ่ายชายกับฝ่ายหญิง บางครอบครัวฝ่ายชายต้องขายที่ดินเพื่อจะทำมะฮัรและบางครอบครัวทั้งสองไม่ตกลงกันจึงต้องยกเลิกการแต่งงาน การกำหนดมะฮัรที่สูงมีผลต่อการสมรสของหนุ่มสาวในชุมชนมาก บางครอบครัวมีการยกเลิกตั้งแต่แรกเมื่อได้ทราบมะฮัรสูงเพราะการดำเนินชีวิตคู่เมื่อมะฮัรสูงมีบางครอบครัวได้ดี และบางครอบครัวก็ติดหนี้เป็นเวลานาน แต่ถ้ากำหนดมะฮัรต่ำชีวิตคู่ก็จะเกิดผลดีแน่นอน เมื่อมะฮัรสูงทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายก็จะครองโสด บางคู่ก็ชวนกันหนีออกจากบ้าน เพราะมะฮัรสูงเกินความสามารถของฝ่ายชาย และแนวคิดจะปฏิบัติอย่างไรที่จะช่วยลดปัญหาของมะฮัรที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในชุมชนของท่านคือต้องอธิบายให้ชุมชนรู้ว่ามะฮัรสูงศาสนาไม่สนับสนุนเลย และเมื่อจะกำหนดมะฮัรควรคำนึงถึงฐานะและความสามารถของฝ่ายชายเป็นหลัก”

จากการลงสัมภาษณ์ครูสอนศาสนาจำนวนสองคนที่มีบุตรสาวแต่งงานแล้วซึ่งได้กล่าวว่า “ปัจจุบันในสังคมมีการแข่งขันกันเรียกมะฮัรเพราะว่าการโอ้อวดในเรื่องการจัดการสมรสซึ่งนำไปให้ค่ามะฮัรสูงและมีชาตินิยมในการโอ้อวด และการกำหนดมะฮัรสูงในยุคปัจจุบันจะมีปัญหาฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคือทำให้ฝ่ายหญิงแต่งงานช้าลงและฝ่ายชายก็ต้องทำงานหนักและนาน การกำหนดมะฮัรที่สูงมีผลต่อการสมรสของหนุ่มสาวในชุมชนมาก ทำให้เกิดภาระหนี้สินของฝ่ายชายติดมากับการแต่งงานและต้องมีความยากลำบากใช้หนี้ในชีวิตคู่แต่ถ้ากำหนดมะฮัรต่ำชีวิตคู่ก็จะเกิดผลดีแน่นอนไม่กังวล ทำงานหาเลี้ยงครอบครัวตามความสามารถและกำลังที่มีอยู่ เมื่อมะฮัรสูงทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายก็จะครองโสด แต่งานช้าลง บางคู่เกิดการผิดประเวณี เพราะมะฮัรสูงเกินความสามารถของฝ่ายชาย และแนวคิดจะปฏิบัติอย่างไรที่จะช่วยลดปัญหาของมะฮัรที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในชุมชนคือให้นึกถึงฐานะและความสามารถของฝ่ายชายเป็นอันดับแรก”

3.4 ชาวบ้านตำบลลิคิล

ประเด็นที่หนึ่ง : ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมะฮัร?

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านตำบลลิคิลเป็นมารดาของลูกสาวที่แต่งงานแล้วจำนวนห้าคน ซึ่งได้คำตอบเหมือนกัน สำหรับความหมายของมะฮัร ผู้มีสิทธิรับมะฮัร การเรียกอัตรามะฮัรสูงและต่ำ และสิ่งที่อนุญาตนำมาเป็นมะฮัรเป็นอะไรบ้างนั้น ได้กล่าวว่า “มะฮัรคือทรัพย์สินที่ฝ่ายชายต้องมอบให้ฝ่ายหญิงเมื่อแต่งงานกันและมะฮัรนี้ภริยามีสสิทธิในการรับมะฮัรคนเดียว ส่วนอัตรากการเรียกมะฮัรในพื้นที่นี้ คือ อัตราคต่ำสุดอยู่ที่แปดหมื่น โดยประมาณและสูงสุดหกแสน โดยประมาณ ไม่รวมเครื่องประดับทองหมั้นอีก ส่วนสิ่งที่อนุญาตนำมาเป็นมะฮัรคือ เงิน ทอง เพชรและของมีค่าเป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านตำบลลิคิลเป็นบิดาของลูกสาวที่แต่งงานแล้วจำนวนห้าคน ซึ่งได้คำตอบเหมือนกันเช่นกัน การให้ความหมายของมะฮัร ผู้มีสิทธิรับมะฮัร การเรียกอัตรามะฮัรสูงและต่ำ และสิ่งที่อนุญาตนำมาเป็นมะฮัรเป็นอะไรบ้างนั้น ได้กล่าวว่า “มะฮัรคือเงินทองหรือทรัพย์สินที่ฝ่ายชายต้องมอบให้กัยฝ่ายหญิง ตามความต้องการของฝ่ายหญิง และภริยามีสสิทธิรับมะฮัรเพียงผู้เดียว อัตรากการเรียกมะฮัรนั้นฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายเรียกมะฮัรจากฝ่ายชาย ตามความเหมาะสมกับฐานะของฝ่ายชายว่ามีความสามารถแค่ไหนอัตรากการเรียกมะฮัรสูงหรือต่ำนั้นส่วนมากจะขึ้นอยู่กับฐานะการศึกษาของทั้งสองฝ่าย สิ่งที่จะนำมาเป็นมะฮัรส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสิ่งที่มีค่า เงิน ทอง ที่ดินเป็นต้น”

ประเด็นที่สอง : ผู้ที่มีสิทธิกำหนดมะฮัร?

จากการลงสัมภาษณ์ชาวบ้านมารดาของลูกสาวที่แต่งงานแล้วจำนวนห้าคนที่มิบุตรสาวแต่งงานแล้วได้คำตอบเหมือนกัน ซึ่งได้กล่าวว่า “สิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรเป็นอะไร ใช้อะไรเป็นมาตรฐานในการกำหนดมะฮัร ใครเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดมะฮัรและใครมีอำนาจครอบครองมะฮัร คือว่าสิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรในตำบลลิคิลส่วนใหญ่เป็นเงินสดและทองรูปพรรณ มาตรฐานในการกำหนดมะฮัรจะมองที่ฐานะการเงินของทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะมีบทบาทในการกำหนดมะฮัร และมะฮัรทั้งหมดฝ่ายหญิงจะครอบครองและมีอำนาจ”

จากการลงสัมภาษณ์ชาวบ้านบิดาของลูกสาวที่แต่งงานแล้วจำนวนห้าคนที่มิบุตรสาวแต่งงานแล้วได้คำตอบเหมือนกัน ซึ่งได้กล่าวว่า “สิ่งที่ถูกกำหนดค่ามะฮัรส่วนใหญ่เป็นเงิน

มาตรฐานในการกำหนดค่าธรรมเนียมคือจะดูที่ฐานะของทั้งสองฝ่าย ผู้มีบทบาทในการกำหนดค่าธรรมเนียมมากในตำบลลิดจะเป็นฝ่ายหญิงและฝ่ายหญิงเหมือนกันที่มีอำนาจครอบครองค่าธรรมเนียม”

ประเด็นที่สาม: ปัญหาในการกำหนดค่าธรรมเนียม?

จากการลงสัมภาษณ์ชาวบ้านมารดาของลูกสาวที่แต่งงานแล้วจำนวนห้าคนที่มิบุตรสาวแต่งงานแล้วได้คำตอบเหมือนกัน ได้กล่าวว่า “ปัจจุบันในสังคมมีการแข่งขันกันเรียกค่าธรรมเนียมเพราะตามกระแสสังคมและค่านิยมและการกำหนดค่าธรรมเนียมในยุคปัจจุบันก็จะสูงขึ้นเรื่อยๆเพราะสังคมแข่งขันกันในเรื่องค่าธรรมเนียมสูงและการกำหนดค่าธรรมเนียมที่สูงมีผลต่อการสมรสทำให้หลังจากแต่งงานมีเงินใช้และสามารถซื้อความสะดวกสบายในชีวิตคู่และการกำหนดค่าธรรมเนียมที่สูงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับคนเงินทองร่ำรวย ถ้าเรียกค่าธรรมเนียมสูงกับคนที่ลำบากก็จะลำบากยิ่งขึ้น แต่การกำหนดค่าธรรมเนียมที่ต่ำฝ่ายชายที่มีฐานะก็คงไม่เหมาะสมเพราะส่วนมากฝ่ายชายที่มีฐานะจะให้ค่าธรรมเนียมในอัตราสูงๆเมื่อค่าธรรมเนียมสูงเกินไปกับความสามารถของฝ่ายชายทำให้ผู้หญิงต้องอยู่คนเดียวไปนานๆและฝ่ายชายก็ไม่กล้าที่จะทาบทามเลขครองโสดไปควรปลูกฝังให้ชุมชนของเราได้ตระหนักว่าชีวิตคู่จะมีความสุขความบารอกะสุไม่ได้อยู่ที่ค่าธรรมเนียมสูง เพราะค่าธรรมเนียมสูงจะสร้างความลำบากกับคนที่ไม่มีฐานะ”

จากการลงสัมภาษณ์ชาวบ้านบิดาของลูกสาวที่แต่งงานแล้วจำนวนห้าคนที่มิบุตรสาวแต่งงานแล้วได้คำตอบเหมือนกัน ได้กล่าวว่า “ปัจจุบันในสังคมมีการแข่งขันกันเรียกค่าธรรมเนียมเพราะตามกระแสสังคมและค่านิยม ส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการกำหนดค่าธรรมเนียมความคิดเห็นของนางและความต้องการของนางถูกนำมาพิจารณาและการกำหนดค่าธรรมเนียมในยุคปัจจุบันก็จะสูงขึ้นเรื่อยๆเพราะผู้ปกครองมีความละโมภและฝ่ายชายก็มีความต้องการที่จะแสดงความร่ำรวยที่มีอยู่ และการกำหนดค่าธรรมเนียมที่สูงมีผลต่อการสมรสทำให้ฝ่ายชายต้องยืมเงินคนอื่นมาจ่ายค่าธรรมเนียมแล้วสุดท้ายก็จะทำให้ทั้งสองฝ่ายนั้นมีหนี้สินติดตัวหลังจากการแต่งงานและจะต้องร่วมกันจ่ายหนี้สินนั้นภายหลังและการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมนั้นควรดูจากฐานะของฝ่ายชายด้วยและทั้งสองจะต้องมีการตกลงเกี่ยวกับเรื่องค่าธรรมเนียมกันก่อน ก่อนที่จะตกลงแต่งงานกันและฝ่ายหญิงควรจะลดค่าธรรมเนียมลงบ้าง”